

**ФАКУЛТЕТ „МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА И АДМИНИСТРАЦИЯ”
КАТЕДРА „АДМИНИСТРАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”**

УЧЕБНА ПРОГРАМА

УТВЪРЖДАВАМ,
РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА:
/доц. д-р М. Великова/

**ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА
ПО УЧЕБЕН ПЛАН**

Професионално направление: 3.7. Администрация и управление	Специалност: Бизнес администрация и мениджмънт МП “Мениджмънт и международен маркетинг”	
Образователно-квалификационна степен: ☒ - бакалавър ☐ - магистър	Курс: 1 Семестър: 1	Форма на обучение: ☒ - редовно ☒ - задочно ☒ - дистанционно

Наименование на учебната дисциплина: Въведение в предприемачеството		Код: MAN 1426
		Език: български
Общ хорариум: 180	Седмична заетост: 12	
аудиторна заетост <input type="text" value="60"/>	аудиторна заетост <input type="text" value="4"/>	
извънаудиторна заетост <input type="text" value="120"/>	извънаудиторна заетост <input type="text" value="8"/>	
☐ - Курсови задачи ☒ - Курсови проекти ☐ - Стажове и практики ☒ - Други форми	Статут на учебната дисциплина: ☒ - задължителна ☐ - избираема ☐ - факултативна	
Форма на финален контрол: Изпит	ECTS кредити: <input type="text" value="6"/>	
Титуляр на учебната дисциплина: доц. д-р Александра Парашкевова		

ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

1. Определение:

1.1. Наименование на учебната дисциплина:

Въведение в предприемачеството

1.2. Код на учебната дисциплина: **MAN 1426**

2. Описание на съдържанието на учебната дисциплина по тематични единици:

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

За студентите от дистанционна форма на обучение

Съдържанието на учебната дисциплина е разпределено за 15 учебни седмици

Учебна седмица	ТЕМА	Аудиторна заетост		Извънауд. заетост	
		Аудиторни консултации	Синхронни консултации в системата за ДО	Самостоятелна работа в системата за ДО	Практически задачи
1	<p>Предприемачество и предприемач: определение; еволюция на термините в теоретичната дискусия; специфични особености.</p> <p>Ключови фактори за стартирането и успеха на бизнеса: дефиниране на ключовите фактори, лични качества и делови навици на предприемача; съотносителност на термините „предприемач“ и „мениджър“; схема на предприемаческия процес.</p> <p>Процес на генериране на идеи за създаване на бизнес: същност; значение; често използвани методи; препятствия при генерирането на идеи; източници на идеи; оценка на идеите.</p>	1	2	4	
2	<p>Фирмата като икономически субект: основни белези; концептуална структура; организационно-техническа структура; функционална характеристика.</p> <p>Предприемачески план: същност и цел на разработване; съдържание; разлика между предприемачески и бизнес план.</p>	0,5	2	4	
3	<p>Условия за развитие на предприемаческата инициатива: фактори на макросредата; фактори на микросредата; вътрешна и външна микро среда.</p> <p>Институционално-правни форми за организация на бизнеса (Субекти на предприемаческата дейност): законов ред (процедура) за регистриране на фирма; компетентни институции; физически лица; дружествени форми за организация на бизнеса; сравнителен анализ.</p>	0,5	1	4	
4	<p>Обща класификация на основните видове организация на предприемаческата дейност: избор на форма за организация на дейността;</p>	0,5	1	4	
5	<p>МСП – значение и специфични характеристики: значение - икономическа характеристика; специфични особености; класификационни критерии – качествени и количествени; тенденции за развитие на МСП като най-</p>	0,5	1	4	

	разпространена форма за организация на предприемаческата дейност.				
6	<p>Глобализацията: процес, влияещ върху предприемаческата дейност – характеристика; положителни и отрицателни черти на глобализацията.</p> <p>Предпоставки за развитие на глобализацията: производствени, научно-технически и технологични; организационни; икономически; информационни; политически; социални и културни.</p> <p>Форми на глобализацията: информационна глобализация; икономическа глобализация; териториална глобализация; демографска глобализация; политическа глобализация.</p>	0,5	2	4	
7	<p>Ключови актьори (действащи лица) формиращи международния бизнес: бизнес актьори; институционални актьори; универсални икономически организации; регионални интеграционни обединения; секторалните организации на страните-производители на суровини; международните неправителствени организации.</p> <p>Неолиберален модел на икономическа глобализация: аспекти на предприемаческата дейност; принципи на пазарната икономика – частна собственост, свобода на предприемачеството и избора, личен интерес, конкуренция, ограничена роля на държавата; характеристика, основни елементи и влияние на неолибералния модел на глобализация.</p>	1	2	4	
8	<p>Големият бизнес в глобалната икономическа система: Предприемачески аспекти в дейността на транснационалните компании; корпорацията – организационна форма на предприемачеството; транснационални корпорации (ТНК) – характеристика; транснационални банки (ТНБ) – характеристика и значение.</p> <p>Сливания и поглъщания на предприемаческите структури: ключови фактори; видове; предимства и недостатъци като стратегия за развитие на компанията;</p>	0,5	2	4	
9	<p>Трансформация на МСП в условията на глобализация: предпоставки за сътрудничество между малкия и средния и големия бизнес; условия за развитие;</p> <p>Държавна политика на подкрепа на взаимодействието между малките и големите предприятия: задачи; механизми на реализация; равнища на подкрепа; създаване и развитие на благоприятстваща предприемачеството инфраструктура;</p>	1	2	4	
10	<p>Направления за организационно развитие през 21в.: организационни форми за интеграция на предприятията в глобалната икономика – концерн, конгломерат, консорциум, картел, синдикат, пул, тръст, асоциация, стратегически алианс.</p>	0,5	1	4	
11	<p>Аутсорсинг (outsourcing): същност, определение и развитие на аутсорсинговата концепция; сфери на приложение; аутсорсингът в развитието на компанията – приложни технологии на аутсорсинга; предимства и</p>	0,5	1	4	

	недостатъци на аутсорсинговата система; видове; направления за развитие;				
12	Субконтрактинг (subcontracting): видове субконтрактинг; модел на развитие на субконтрактната система; предпоставки за приложение; предимства и недостатъци; контрол на качеството на произвежданата продукция.	0,5	1	4	
13	Франчайзинг (frinching): същност; участници и специфика на договора; сфери на приложение; класификация на видовете франчайзинг; задължения на страните; предимства и недостатъци (проблеми на франчайзера и франчайзи).	0,5	1	4	
14	Клъстъринг (clustering): дефиниция; характерни особености; икономическо значение; предимства; бариери пред клъстъризацията; принципи на функциониране на клъстърите; предварителна подготовка.	0,5	1	4	
15	Толинг (tolling): нова форма на международна кооперация между малкия и големия бизнес – същност; мотиви; влияние върху страните на предприятието-изпълнител; влияние върху страните на предприятието-възложител; европейска практика (примерът на Германия).	0,5	1	4	
	<i>Общо (аудиторна/извънаудиторна заетост)</i>	9 /21 = 30ч.		60 ч.	

А. ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
Раздел 1. Теоретични аспекти на предприемаческата дейност. (15 часа)		
1	Предприемачество и предприемач: определение; еволюция на термините в теоретичната дискусия; специфични особености. Ключови фактори за стартирането и успеха на бизнеса: дефиниране на ключовите фактори, лични качества и делови навици на предприемача; съотносителност на термините „предприемач“ и „мениджър“; схема на предприемаческия процес. Процес на генериране на идеи за създаване на бизнес: същност; значение; често използвани методи; препятствия при генерирането на идеи; източници на идеи; оценка на идеите.	3
2	Фирмата като икономически субект: основни белези; концептуална структура; организационно-техническа структура; функционална характеристика. Предприемачески план: същност и цел на разработване; съдържание; разлика между предприемачески и бизнес план.	3
3	Условия за развитие на предприемаческата инициатива: фактори на макросредата; фактори на микросредата; вътрешна и външна микро среда. Институционално-правни форми за организация на бизнеса (Субекти на предприемаческата дейност): законов ред (процедура) за регистриране на фирма; компетентни институции; физически лица; дружествени форми за организация на бизнеса; сравнителен анализ.	3
4	Обща класификация на основните видове организация на предприемаческата дейност: избор на форма за организация на дейността;	3

5	МСП – значение и специфични характеристики: значение - икономическа характеристика; специфични особености; класификационни критерии – качествени и количествени; тенденции за развитие на МСП като най-разпространена форма за организация на предприемаческата дейност.	3
Раздел 2. Предприемачество в глобална среда. (15 часа)		
6	Глобализацията: процес, влияещ върху предприемаческата дейност – характеристика; положителни и отрицателни черти на глобализацията. Предпоставки за развитие на глобализацията: производствени, научно-технически и технологични; организационни; икономически; информационни; политически; социални и културни. Форми на глобализацията: информационна глобализация; икономическа глобализация; териториална глобализация; демографска глобализация; политическа глобализация.	3
7	Ключови актьори (действащи лица) формиращи международния бизнес: бизнес актьори; институционални актьори; универсални икономически организации; регионални интеграционни обединения; секторалните организации на страните-производители на суровини; международните неправителствени организации. Неолиберален модел на икономическа глобализация: аспекти на предприемаческата дейност; принципи на пазарната икономика – частна собственост, свобода на предприемачеството и избора, личен интерес, конкуренция, ограничена роля на държавата; характеристика, основни елементи и влияние на неолибералния модел на глобализация.	3
8	Големият бизнес в глобалната икономическа система: Предприемачески аспекти в дейността на транснационалните компании; корпорацията – организационна форма на предприемачеството; транснационални корпорации (ТНК) – характеристика; транснационални банки (ТНБ) – характеристика и значение. Сливания и поглъщания на предприемаческите структури: ключови фактори; видове; предимства и недостатъци като стратегия за развитие на компанията;	3
9	Трансформация на МСП в условията на глобализация: предпоставки за сътрудничество между малкия и средния и големия бизнес; условия за развитие; Държавна политика на подкрепа на взаимодействието между малките и големите предприятия: задачи; механизми на реализация; равнища на подкрепа; създаване и развитие на благоприятстваща предприемачеството инфраструктура;	3
10	Направления за организационно развитие през 21в.: организационни форми за интеграция на предприятията в глобалната икономика – концерн, конгломерат, консорциум, картел, синдикат, пул, тръст, асоциация, стратегически алианс.	3
Раздел 3. Съвременни форми на предприемаческа дейност. (15 часа)		
11	Аутсорсинг (outsourcing): същност, определение и развитие на аутсорсинговата концепция; сфери на приложение; аутсорсингът в развитието на компанията – приложни технологии на аутсорсинга; предимства и недостатъци на аутсорсинговата система; видове; направления за развитие;	3
12	Субконтрактинг (subcontracting): видове субконтрактинг; модел на развитие на субконтрактната система; предпоставки за приложение; предимства и недостатъци; контрол на качеството на произвежданата продукция.	3
13	Франчайзинг (franchising): същност; участници и специфика на договора; сфери на приложение; класификация на видовете франчайзинг; задължения на страните; предимства и недостатъци (проблеми на франчайзера и франчайзи).	3

14	Клъстъринг (clustering): дефиниция; характерни особености; икономическо значение; предимства; бариери пред клъстъризацията; принципи на функциониране на клъстърите; предварителна подготовка.	3
15	Толлинг (tolling): нова форма на международна кооперация между малкия и големия бизнес – същност; мотиви; влияние върху страните на предприятието-изпълнител; влияние върху страните на предприятието-възложител; европейска практика (примерът на Германия).	3
	Общо	45

Б. СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	ТЕМА	Часа аудит.	Часа извън аудит.
1	Анализ и оценка на лични качества и делови навици на предприемача.	3	6
2	Генериране, оценка, ранжиране по степен на привлекателност на идеи за създаване на бизнес.	3	6
3	Избор на институционално-правна форма за организация на дейността – обосновка, предимства, недостатъци, процедурен ред.	3	6
4	Анализ на добри предприемачески практики.	3	6
5	Възможности за предприемачески успех чрез използването на съвременни форми за организация на бизнеса.	3	6
	Общо	15	30

В. ДРУГИ - НЕ

3. Ниво:

3.1.Предпоставки:

Учебната дисциплина „Въведение в предприемачеството“ се явява една от въвеждащите студентите в академичното образование. В този смисъл е целесъобразно да се имат предвид по-скоро някои общи изисквания към тяхното участие, поведение и изграждането на отношение към обучителния процес, които да послужат не само за постигане на пълноценни резултати по учебната дисциплина, но и да създадат знания, умения и навици в предстоящата им работа в академична среда.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ:

- От студентите се очакват концентрация по време на аудиторните занятия и активно участие в тях.
- Навременното присъствие (съгласно обявения разпис) и дисциплината са необходима предпоставка за пълноценно провеждане на учебния процес. Закъсненията за аудиторни занятия и шумът намаляват ефективността на обучителния процес и не следва да се толерират. Графикът на учебните занятия се публикува в web-site на ВСУ като винаги се прави справка с Информационните табла.
- Съгласно изискванията на ECTS-системата (изпълнението на които осигуряват ECTS/DS Label и европейско признание на дипломите на студентите), в допълнение към предавания по време на лекционните занятия базисен учебен материал, за задължителна допълнителна самостоятелна работа (извънаудиторна заетост) на студентите са предвидени задания за 2 пъти по-голяма заетост от аудиторната.
- По преценка на преподавателя част от аудиторната заетост може да включва методическа работа, подготовка и провеждане на теренно изследване.
- Значителен компонент от самостоятелната подготовката по дисциплината са заданията за екипна и индивидуална работа, тестовете за текущ контрол, участието в дискусии и решаването на казуси, разработването на научен доклад (или реферат) и провеждането на изследване.

- При изпълнението на заданията за самостоятелна работа от студентите се очакват инициативност и мотивация, включително изследване на допълнителни литературни източници и консултации за решаване на възникналите проблеми.
- Спазването на изискванията за етика и колегиалност са ключови за работата в академична среда. Всички опити за некоректно (буквално) взимстване при разработването на научно-приложните задачи (вкл. реферати, изследвания, доклади, анализи), както и несамостоятелното решаване на заданията за текущ контрол (преписване) предполагат получаването на слаба оценка.
- Датите за провеждане на аудиторните занятия и контролните работи, редът за предаване на самостоятелните работи и информация за резултати от текущия контрол се обявяват предварително. Явяването на изпит в т.ч. и при индивидуално (или дистанционно) обучение се осъществява по обявления от висшето училище график.
- Всички текущи въпроси се уточняват с преподавателя по време на аудиторните занятия и консултациите или съгласно обявените механизми за обратна връзка.

3.2. Цели и задачи:

Процесът на обучение по учебната дисциплина “Въведение в предприемачеството” цели усвояването на необходимите базови знания за теоретичните аспекти на предприемаческата дейност от студентите и доразвиването им в практически ориентирани умения и компетенции чрез реализирането на комплекс от задачи, съчетаващи:

- теоретична и практическа подготовка;
- екипна и самостоятелна работа;
- учебна и творческа дейност.

Целта на курса е да се овладеят базови съвременни теоретични концепции, факти и дефиниции за създаването и развитието на предприемаческата дейност. С оглед на това се въвеждат и обсъждат редица базови понятия, знанията за които са необходими за по-нататъшното обучение на студентите съгласно логиката на учебния план и се надграждат чрез специализираните задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини. Студентите следва да овладеят инструментариум, техника на мислене, които да позволяват извеждането на заключения за развитието на малките и средни и големи предприемачески структури и формите на взаимодействие между тях.

3.3. Библиография:

Основна литература:

За обезпечаване на обучението по учебната дисциплина за всички форми на обучение са разработени и могат да се използват следните учебни материали:

1. Парашкевова, Л., А. Парашкевова *Предприемачеството в глобалната икономика*, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-127-7, 2007.
2. Парашкевова, Л., А. Парашкевова *Ръководство за семинарни упражнения по предприемачество*, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-123-9, 2007.
3. Парашкевова, Л. *Предприемачески план*, Варна, Издателство Колор-принт, ISBN 978-954-760-095-9, 2007.

Учебникът съдържа теоретичните основи на курса, които са достатъчно пълно, достъпно и добре систематизирани.

В ръководството за разработване на предприемачески план са включени: методика за разработване на предприемачески план, форми за подпомагане на разработването му, насоки и указания.

В ръководството за семинарни упражнения са включените теми за семинарни упражнения, казуси, примери, задачи за самостоятелна работа.

В допълнителната си самостоятелна подготовка, студентите имат възможност да използват:

- Научни статии и доклади, изследвания в областта на предприемачеството и проблемите на малките и средни предприятия.
- Библиотечна литература
- Интернет източници
- Записки от лекции и упражнения
- както и посочената по-долу допълнителна препоръчителна литература.

Допълнителна литература:

4. Palmer, A. The Business Environment / Adrian Palmer, Bob Hartley . - 6. ed. . - London : McGraw-Hill Book Company, 2009 .
5. Аалдерс, Р. ИТ аутсорсинг : Практическо ръководство / Роб Аалдерс . - Москва : Альпина Бизнес Букс, 2004 .
6. Аналоуи, Ф. Стратегическият менаджмент на малките и средните предприятия / Фархад Аналоуи, Аждар Карамид . - Москва : Юнити, 2007 .
7. Аникин, Б. Аутсорсинг и аутстафтинг : Высокие технологии менаджмента: Учебно пособие / Борис Александрович Аникин, Ирина Львовна Рудая . - Москва : ИНФРА-М, 2009 .
8. Арустамов, Э. Организация предпринимательской деятельности : Учебное пособие / Э. А. Арустамов, А. Н. Пахомкин, Т. П. Митрофанова . - 3. испр. изд. . - Москва : Дашков и К, 2010 .
9. Гордън, М. Предприемачество 101 : Как да превърнем идеите си в машина за пари / Майкъл Гордън . - София : Locus Pub., 2008 .
10. Давидков, Цв. България & предприемачите / Цветан Първанов Давидков . - София : Унив. изд. Стопанство, 2005 .
11. Давидков, Цв. енности на забогатяване : Предприемачите в България през периода 1991-2004 година / Цветан Първанов Давидков . - София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2010 .
12. Дойков, Д. Предприемачество и предприемачески проекти / Деян Г. Дойков . - София : Нов бълг. унив., 2007 .
13. Дойч, Д. Голямата идея : Как да сбъднете предприемаческите си мечти от момента "Аха!" до първия милион / Дони Дойч, Катерин Уитни . - София : Четмо, 2010 .
14. Ерохин, В. еждународно предпринимателство : Учеб. пособие / Василий Леонидович Ерохин . - Москва : Финансы и статистика, 2008.
15. Капус, А. Магнатите : 10 портрета / Алекс Капус . - София : Прозорец, 2009 .
16. Кирцнер, И. Конкуренция и предпринимателство / Израел Кирцнер ; Пер. с англ. А. В. Куряев, Д. А. Бабушкин ; Ред. А. В. Куряев . - Челябинск : Социум, 2010 .
17. Коев, Й. Предприемачеството / Йордан Петров Коев . - Варна : Стено, 2007 .
18. Коев, Й. Предприемаческа и фирмена култура в прехода към пазарно стопанство / Йордан Петров Коев, Камелия Вунова-Нарлева, Илиан Минков . - Варна : Наука и икономика, 2010 .
19. Кълф, Д. Бизнес не по-американски : Новая европейская бизнес-модель / Доналд Кълф . - Москва : Вершина, 2007 .
20. Лазаров, Г. Наръчник на деловия човек или основи на предприемачеството / Георги Лазаров . - 5. осъврем. изд. . - София : Галик, 2008 .
21. Малое предпринимателство: организация, экономика, управление : Учебное пособие / Под ред. на А. Д. Шеремет . - Москва : ИНФРА-М, 2009.
22. Маринов, Г. Икономика и конкурентоспособност на предприемаческата дейност : (теоретични и приложни аспекти) / Георги Маринов, Младен Стефанов Велев, Олга Гераскова . - София : Информа Интелект, 2008 .

23. Моисеева, Н. Аутсорсинг в развитии делового партнерства / Нина Константиновна Моисеева, Оксана Николаевна Малюткина, Ирина Алексеевна Москвина . - Москва : Финансы и статистика, 2010 .
24. Нестеренко, Ю. Малый бизнес : Тенденции и ориентиры развития в современной России / Юлия Николаевна Нестеренко . - Москва : Российский госу­дарств. гуманитар. университет, 2007 .
25. Николова, Е. Младите предприемачи на България : Как да живеете, ако искате да успеете / Емилия Николова . - В. Търново : Фабер, 2011 .
26. Предприемачество и мениджмънт : Ч.1 - / Йоханес Линднер и др . - София : Дионис, 2007 Предпринимательская ориентация в организации : Внутреннее предпринимательство / Маркус Эбнер и др ; Ред. Эрих Кирхлер . - Харьков : Гуманитарный центр, 2010 .
27. Предпринимательство / Пер. с англ. . - Москва : Альпина Бизнес Букс, 2007 .
28. Радев, Н. Предприемачество и социални услуги / Начко Цветанов Радев . - В. Търново : Унив. изд. "Св. св. Кирил и Методий", 2011
29. Радев, Н. Основи на социалното предприемачество / Начко Цветанов Радев, Лиляна Русанова . - В. Търново : Унив. изд. "Св. св. Кирил и Методий", 2010
30. Развитие кластеров: сущность, актуальные подходы, зарубежный опыт . - Минск : Тесей, 2008 .
31. Рампли-Стърджън, Н. Малък бизнес, голяма печалба ! : Как да печелите повече от предприемаческия ви бизнес / Ник Рампли-Стърджън . - София : АМАТ-АХ, 2007
32. Сенор, Д. Нацията новатор : История на израелското икономическо чудо / Дан Сенор, Сол Сингър . - София : МаК, 2010 .
33. Тодоров, К. Бизнес предприемачество : В 2 ч. / Кирил Асенов Тодоров . - София : БАРМП, 2011 .
34. Тодоров, О. Международно фирмено управление / Орлин Тодоров . - София : Наука и икономика, 2011 .
35. Харрисон, Т. Предпринимательский инстинкт : Как эффективно использовать свой генетический потенциал в бизнесе / Томас Л. Харрисон, Мэри Х. Фрэйкс . - Москва : Эксмо, 2008 .
36. Щербатых, Ю. Психология предпринимательства и бизнеса / Юрий Викторович Щербатых . - Москва : Питер, 2008 .

4. **Преподавателски състав:**

доц. д-р Александра Данкова Парашкевова
проф. д.с.н. Лоретта Петрова Парашкевова

5. **Методи на преподаване и усвояване на материята:**

- 5.1. Лекции: *3 часа на седмица, 15 седмици;*
- 5.2. Консултации (конвенционални форми или условия за индивидуални консултации): *2 часа на седмица, 15 седмици;*
- 5.3. Групови семинари и работни срещи: семинарни упражнения - *3 часа на седмица, 5 седмици;*
- 5.4. Лабораторна работа: не
- 5.5. Проекти и изследователска работа: *3 часа на седмица, 15 седмици;*
- 5.6. Друга практическа работа: *решаване на казуси - 1 часа на седмица, 3 седмици;*

5.7. Методи за неприсъствено обучение (където е възможно): теренно изследване - *1 час на седмица, 5 седмици;*

5.8. Други методи: делови игри - *1 час на седмица, 5 седмици;*

6. **Оценяване:**

6.1. Писмени и устни изпити

Изпитът продължава 90 минути и в основния си вариант се състои в решаването на тест и разработването на теоретична тема, формулирана върху няколко въпроса от конспекта.

Тестът е разделен в три части, в зависимост от формата на задаване на въпросите. В първата част на теста, е необходимо да се оцени дали предложените твърдения са верни или грешни, като верният отговор се отбележи с „X“. Втората част се състои от затворени въпроси с възможност за мултивариантен избор – някои от въпросите имат само един верен отговор, докато при други са възможни повече от един или е дадена опция за свободно формулиране на отговора. Въпросите в третата част са зададени в табличен вид като при всеки въпрос са дадени насоки и указания за формулиране на отговора – свързване на понятие с неговата дефиниция; отмятане на верни и грешни твърдения и други.

Възможно е разнообразяване на конфигурацията на компонентите на изпитния тест по преценка на преподавателя. Затворените въпроси се оценяват съгласно класическия подход при използването на тестовата система - за успешно полагане на изпита се изисква най-малко половината от максималния брой точки, който може да бъде набран. Отворените въпроси и развитата тема се оценяват съобразно минималните необходими знания, уменията за систематизиране, анализ и представяне на аргументи.

6.1.1. Конспект

по учебната дисциплина

„Въведение в предприемачеството”

Раздел 1. Теоретични аспекти на предприемаческата дейност

1. **Предприемачество и предприемач:** определение; еволюция на термините; специфични особености.

2. **Ключови фактори за стартирането и успеха на бизнеса:** дефиниране на ключовите фактори, лични качества и делови навици на предприемача; съотносителност на термините „предприемач“ и „мениджър“; схема на предприемаческия процес.

3. **Предприемачески план:** същност и цел на разработване; съдържание; разлика между предприемачески и бизнес план.

4. **Институционално-правни форми за организация на бизнеса (Субекти на предприемаческата дейност):** законов ред (процедура) за регистриране на фирма; компетентни институции; физически лица; дружествени форми за организация на бизнеса; сравнителен анализ.

5. **Процес на генериране на идеи за създаване на бизнес:** същност; значение; често използвани методи; препятствия при генерирането на идеи; източници на идеи; оценка на идеите.

6. **Фирмата като икономически субект:** основни белези; концептуална структура; организационно-техническа структура; функционална характеристика.
7. **Обща класификация на основните видове организация на предприемаческата дейност:** избор на форма за организация на дейността;
8. **Условия за развитие на предприемаческата инициатива:** фактори на макросредата; фактори на микросредата; вътрешна и външна микро среда.
9. **МСП – значение и специфични характеристики:** значение - икономическа характеристика; специфични особености; класификационни критерии – качествени и количествени; тенденции за развитие на МСП като най-разпространена форма за организация на предприемаческата дейност.
10. **Управление на маркетинга в малкия и среден бизнес:** обосновка; маркетингов микс; методи за маркетингови проучвания; рекламна дейност и придвижване на продукта в МСП – разработване на рекламно съобщение, избор на метод за реклама; методи за стимулиране на пласмента; ценообразуване в МСП.

Раздел 2. Предприемачество в глобална среда

11. **Глобализацията:** процес, влияещ върху предприемаческата дейност – характеристика; положителни и отрицателни черти на глобализацията.
12. **Предпоставки за развитие на глобализацията:** производствени, научно-технически и технологични; организационни; икономически; информационни; политически; социални и културни.
13. **Форми на глобализацията:** информационна глобализация; икономическа глобализация; териториална глобализация; демографска глобализация; политическа глобализация.
14. **Ключови актьори (действащи лица) формиращи международния бизнес:** бизнес актьори; институционални актьори; универсални икономически организации; регионални интеграционни обединения; секторалните организации на страните-производители на суровини; международните неправителствени организации.
15. **Неолиберален модел на икономическа глобализация:** аспекти на предприемаческата дейност; принципи на пазарната икономика – частна собственост, свобода на предприемачеството и избора, личен интерес, конкуренция, ограничена роля на държавата; характеристика, основни елементи и влияние на неолибералния модел на глобализация.
16. **Големият бизнес в глобалната икономическа система:** Предприемачески аспекти в дейността на транснационалните компании; корпорацията – организационна форма на предприемачеството; транснационални корпорации (ТНК) – характеристика; транснационални банки (ТНБ) – характеристика и значение.
17. **Сливания и поглъщания на предприемаческите структури:** ключови фактори; видове; предимства и недостатъци като стратегия за развитие на компанията;
18. **Трансформация на МСП в условията на глобализация:** предпоставки за сътрудничество между малкия и средния и големия бизнес; условия за развитие;
19. **Държавна политика на подкрепа на взаимодействието между малките и големите предприятия:** задачи; механизми на реализация; равнища на подкрепа; създаване и развитие на благоприятстваща предприемачеството инфраструктура;
20. **Направления за организационно развитие през 21в.:** организационни форми за интеграция на предприятията в глобалната икономика – концерн, конгломерат, консорциум, картел, синдикат, пул, тръст, асоциация, стратегически алианс.

Раздел 3. Съвременни форми на предприемаческа дейност

21. **Аутсорсинг (outsourcing):** същност, определение и развитие на аутсорсинговата концепция; сфери на приложение; аутсорсингът в развитието на компанията – приложни технологии на аутсорсинга; предимства и недостатъци на аутсорсинговата система; видове; направления за развитие;

22. **Субконтрактинг (subcontracting)**: видове субконтрактинг; модел на развитие на субконтрактната система; предпоставки за приложение; предимства и недостатъци; контрол на качеството на произвежданата продукция.

23. **Франчайзинг (franchising)**: същност; участници и специфика на договора; сфери на приложение; класификация на видовете франчайзинг; задължения на страните; предимства и недостатъци (проблеми на франчайзера и франчайзи).

24. **Кластъринг (clustering)**: дефиниция; характерни особености; икономическо значение; предимства; бариери пред клъстъризацията; принципи на функциониране на клъстърите; предварителна подготовка.

25. **Толинг (tolling)**: нова форма на международна кооперация между малкия и големия бизнес – същност; мотиви; влияние върху страните на предприятието-изпълнител; влияние върху страните на предприятието-възложител; европейска практика (примерът на Германия).

26. **Новата предприемаческа парадигма в глобалния свят**: основни направления за модификация на предприятията и структурите на управление; сравнителна характеристика на съвременния и бъдещ модел на управление.

27. **Предприемачески мрежи**: мрежовизация и виртуални мрежи.

6.2. Есета:

Стимулиране на студентите за участие в ежегодно провежданите от община Варна, отдел “Младежки дейности” конкурси на различни теми. Участието в такъв конкурс се приравнява на разработването на научен доклад по дисциплината.

6.3. Дипломни работи:

Курсовите проекти, практико-приложните проучвания, научно-изследователските задачи на много добрите и отличните студенти могат да прераснат в дипломни работи. Стимулират се студентите да търсят практически ориентирани теми, както и да разработват теми необходими на бизнеса.

6.4. Проекти или практика:

Самостоятелната работа е неотменна от общия учебен процес. Тя предполага не само запознаването с материала и неговото усвояване, но и разработването на курсов проект. Курсовият проект предполага 45 часа извънаудиторна заетост.

Отличните и много добри студенти се стимулират за участие в младежки научни сесии, конференции и кръгли маси.

6.4.1. Провеждане на собствено практико-приложно проучване.

Примерни теми за проучване:

1. Процедура за регистрация на фирма и видове институционално-правни форми за организация на бизнеса – сравнителен анализ на българската и европейската практика (може да се избере конкретна държава или няколко такива, които да се съпоставят с България);

2. Съвременни измерения на теоретичната дискусия за същността на предприемачеството – допълване и доразвиване на направения по време на лекциите преглед на еволюцията на вижданията за термините „предприемач“ и предприемачество;

3. Приликите, сходствата и разликите между понятията „предприемач“ и „мениджър“ – аргументация на тези, приложен доказателствен материал и анализ на конкретни примери от практиката;

4. Добри предприемачески практики – глобални измерения - Анализ на предприемаческия подход в развитието на големия бизнес; Представяне и сравнителен анализ на водещи ТНК и предпоставките за техния успех,
5. Проследяване и анализ на обществената дискусия относно същността, значението и проблемите на МСП (бизнеса) на национално, европейско и глобално равнище; Коментар на общите условия и предпоставки за разгръщане и стимулиране на малкия предприемачески сектор; Ролята на международните организации – Световната банка (WB), Световната търговска организация (WTO), Международния валутен фонд (IMF), Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD) и др.
6. Актуалност и успеваемост на франчайзинга, клъстъринга, толинга, аутсорсинга и субконтрактинга – примери за успех/провал; стратегии за развитие; особености на приложение; географско разпространение.

Представяне на резултатите:

Могат да се използват всякакъв вид подходящо подбрани, разработени и организирани презентационни материали, чрез които да се представят и коментират основните резултати от проучването.

6.4.2. Научно-изследователска задача по теоретична тематика.

Целта е студентите да се запознаят с различни източници на информация, както и да придобият умения за работа с научна литература. Разработването на научно-изследователската задача предполага 45 часа извънаудиторна заетост. Темата се уточнява **индивидуално**, в зависимост от интересите на студента.

Научно-изследователската задача се разработва според определени **изисквания**. Най-добрите разработки има възможност да се публикуват в научния алманах на факултет „Международна икономика и администрация“ или в електорното списание на ВСУ, при желание от страна на студента.

Примерни теми за научен доклад:

1. Същност и значение на предприемачеството за развитието на държавната икономика в условията на глобализация
2. Глобални предизвикателства пред малките и средни фирми
3. Източници на идеи за създаване на нов бизнес
4. Финансови аспекти на предприемаческата дейност – класически и алтернативни източници на финансиране
5. Малки и средни предприятия – характеристика и особености
6. Малкият и среден бизнес в Европейския съюз
7. Еволюция на разбирането за „предприемача“ и „предприемачеството“ във времето
8. Взимане на решение за създаване на собствен бизнес – предпоставки, особености и ключови фактори за успех
9. Характерни особености на успяващия предприемач – анализ на личните и делови качества
10. Правни форми на съществуване на бизнеса – предимства и недостатъци
11. Роля на държавата за подкрепа на малкия и среден бизнес – механизми за регулиране
12. Партньорствата между малките и средните и големите фирми – глобални предпоставки
13. Франчайзингът като възможност за създаване на „нов“ бизнес

14. Клъстърите – форма на партньорство между малките и средните и големите фирми
15. Предприемаческият план – теория или практическа потребност
16. Глобализацията и устойчивото развитие на света
17. Глобализацията и съвременната държава.
18. Състояние и проблемите на малките и средните предприятия в транзитивните икономики.
19. Роля и място на ТНК в глобалната икономика.
20. Сливанията и поглъщанията на компании в условията на глобализация.
21. Трансформация на държавата в контекста на глобализацията на икономиката
22. Аутсорсингът средство за повишаване на ефективността на организацията.
23. Аутсорсингът и ПЧП в държавните организации.
24. Държавната политика за стимулиране на малкото предприемачество в страните от “Триадата” (САЩ, Япония, Европейски съюз).
25. Държавно регулиране на иновационната дейност.
26. Особенности на субконтрактните отношения в икономиката на развитите индустриални страни.
27. Трансферът на технологии-елемент на глобализацията.
28. Развитие на малкото предприемачество и глобализацията.
29. Интернационализация на малкото и средното предприемачество.
30. Реинженерингът: практически подходи към реорганизацията.
31. Дихотомията глобализация – регионализация на световната.
32. Проблеми на организацията и икономиката на е-бизнеса.
33. Мрежата като форма на фирмено сътрудничество: еволюция на научните теории.
34. Мрежата в контекста на теорията на фирмата.
35. Програми за подкрепа на малкото предприемачество в страните от Европейския съюз.
36. Клъстърите и мрежовите отношения между предприятията от малкия и големия бизнес (в България).
37. Мрежовата структура като организационна форма на управление на компанията.
38. Network маркетингът – нов етап в еволюцията на маркетинговата концепция за управление на предприемаческите организации.
39. Франчайзингът – форма на взаимодействие между големите и малки предприятия.

Изисквания към оформлението:

1. Форматиране:
 - Шрифт - Times New Roman 12; размер на страницата – отстояния по 2 см в ляво, дясно, горе и долу; междулиние – 1,5; двойно подравняване на основния текст; номериране на страниците – долу в дясно;
 - Всеки нов ред (начало на абзац) започва с отстъп 1 см. Нов параграф и нова точка започват на 1 ред разстояние от предходния текст.
 - Фигури, таблици, графики – следва да се номерират, наименоват и да се цитира източникът, от който са взимствани, адаптирани или допълнени; да се посочи ако интерпретацията е на автора (по модел); Номерирането става самостоятелно за всеки **параграф** (а не точка) и за всеки вмъкнат обект. Така например ако в параграф 1.1. използвате 2 таблици и една фигура, те трябва да бъдат обозначени по следния начин: *Таблица 1.1.; Таблица 1.2., Фиг. 1.1.*
2. Обем: 10-15 стр.
3. Общо оформление:

- Заглавна страница (по модел)
- Съдържание (по модел) – основният текст да се структурира в Увод, 3 параграфа с по равен брой точки, Заключение (съдържащо авторови обобщения и изводи по темата), Използвана литература (по модел); по съдържанието да се обозначи кой компонент на коя страница се намира
- Основният текст следва да бъде логически свързан и последователен

Структура на научно-изследователската задача е показана по-долу.

Факултет „Международна икономика и администрация“
 Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“
 Катедра „Администрация и управление“

Предприемачеството в глобалната икономика

Марина Маринова

Спец.:, фак. №xxxxxxxxxxxxx

Резюме: (на бълг. език)

Актуалност на проблема. (Кое прави избраната тема значима и важна за теорията и практиката?).

Обект на изследване в доклада е (Какво се изследва?)

Предмет на изследване е (Какъв проблем, свързан с обекта се изследва?)

Целта е да се (Какъв резултат се цели с разработването на темата?).

В съответствие с поставената цел изложението следва следната логика:

1.
2.
3.

Ключови думи: глобализация, държава, управление.

УВОД

Насоки:

В увода се обосновават актуалността и значимостта на темата, дава се общо виждане по поставения проблем – кратко, точно и ясно. Максимален обем – 1 стр.

След увода се продължава с основното изложение, което да бъде структурирано в не повече от 3 основни параграфа, състоящи се от не повече от 3 подпараграфа. В основното изложение могат да бъдат използвани целесъобразно подобрени и представени таблици и фигури, примери за оформлението и номерирането, на които са представени по-долу. Тяхната цел е да се систематизират основни моменти от изложението (класификации, например) или да се представят резултатите от сравнителни анализи, статистическа информация и др.

1. XXX

1.1. XXX

Пример за оформление на таблици и графики в текста:

*Таблицата следва да не се разкъсва между 2 страници. Под нея се отбелязва, кой е източникът, когато е взимствана изцяло, адаптирана, допълнена по чужда разработка. В самия текст се обозначава препратка към таблицата, както е показано. 1 ред под текста се изписва и номерира „Таблица *.*“(bold, в горен десен ъгъл), а на долният ред се изписва наименованието ѝ.*

Таблица 1.1 – е първата таблица за параграф 1, независимо от това, в коя точка се намира. Ако например в 3та точка на същия параграф се налага поместването на още 1 таблица, която да е втора за параграф 1, то тя ще бъде обозначена като **Таблица 1.2.**

Фигурите също не се разделят между страниците. Логиката на препратките, номерирането и цитирането е същата. Обозначенията се различават. Следвайте примера по-долу.

.....
.....
.....(вж. таблица 1.1).
.....

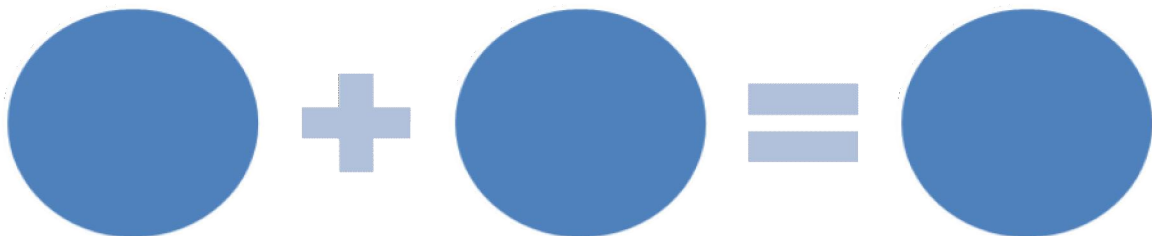
Таблица 1.1.

Прилики и разлики между публичния и частния сектор

Източник: адаптирано и допълнено по – **Mutiangpili, J.** Government Sector Outsourcing, Tholons, http://www.tholons.com/nl_pdf/Government_Outourcing.pdf

1.2. XXX

.....
.....(вж. фигура 1.1).
.....

Фиг. 1.1. Същност на съвременния аутсорсингов модел

Източник: адаптирано по – **Parashkevova, A.** Implementation of outsourcing – factor for improving the quality of public services in the Republic of Bulgaria, NISPAcee, Varshava, May 2010. <http://www.nispa.sk>.

1.3. XXX

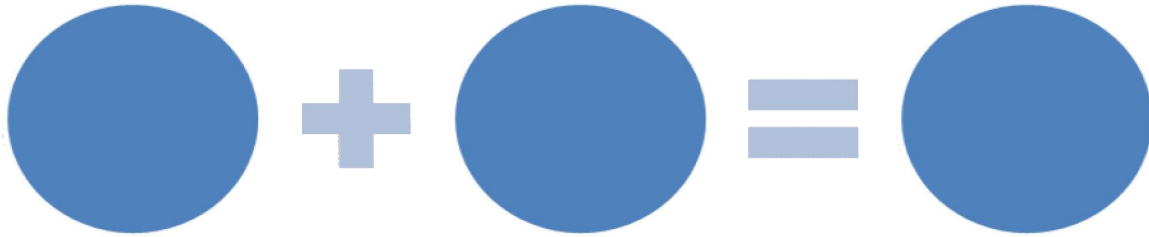
.....
.....(вж. таблица 1.2).
.....

Таблица 1.2.

Прилики и разлики между публичния и частния сектор

Източник: адаптирано и допълнено по – **Mutiangpili, J.** Government Sector Outsourcing, Tholons, http://www.tholons.com/nl_pdf/Government_Outourcing.pdf

.....
.....(вж. фигура 1.2).
.....

Фиг. 1.2. Същност на съвременния аутсорсингов модел

Източник: адаптирано по – **Parashkevova, A.** Implementation of outsourcing – factor for improving the quality of public services in the Republic of Bulgaria, NISPAcee, Varshava, May 2010. <http://www.nispa.sk>.

- 2. XXX
- 2.1. XXX
-
-
-
- 2.2. XXX
-
-
-
- 2.3. XXX
-
-
-
-(вж. таблица 2.1.).
-
-

Таблица 2.1.

Прилики и разлики между публичния и частния сектор

Прилики и разлики между публичния и частния сектор		

Източник: адаптирано и допълнено по – **Mutiangpili, J.** Government Sector Outsourcing, Tholons, http://www.tholons.com/nl_pdf/Government_Outsourcing.pdf

- 3. XXX
- 3.1. XXX
-
-
-
- 3.2. XXX
-
-
-
- 3.3. XXX
-
-
-

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

.....

.....

.....

.....

Налагат се следните по-съществени **изводи** и **обобщения**:

Първо.....
Второ,
Трето,
Четвърто,

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Следва да се опишат както е показано по-долу използваните литературни източници. Необходимо е да се използват не по малко от 10 книги, статии, списания, изследвания, интернет адреси, като се посочват авторът, наименованието, изданието, адреса и датата, към която е достъпен материалът. Авторите се подреждат по азбучен ред като първо се изброяват имената на кирилица, а след това на латиница. Интернет адресите се описват, както е показано в примера.

1. Нормативни актове, стратегии, доклади и документи:

1. Конституция на Република България – В сила от 13.07.1991 г. – Обн. ДВ. бр.56 от 13 Юли 1991г., изм. ДВ. бр.85 от 26 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.27 от 31 Март 2006г., изм. ДВ. бр.78 от 26 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.12 от 6 Февруари 2007г

2. Използвана литература:

2. Ангелов, К. Реинженеринг, Издателство на Технически университет, София, 2004.

3. Великова, М. Публично-частни партньорства. Аутсорсинг. В., УИ на ВСУ „Черноризец Храбър”, 2008.

4. Господинов, Ю. Проблеми при дефинирането на същността и правната рамка на публично-частното партньорство в България. – <http://www.uni-svishtov.bg/dialog/2010/2.10.YG.pdf>.

5. Abelson, P. Outsourcing of Public Services in Australia - Seven Case Studies. – <http://www.econ.mq.edu.au/eresearch/2005/OutsourcingPublicServices.pdf>.

6. Hassanain, M., S. Al-Saadi A framework model for outsourcing asset management services, Facilities, 23(1/2), 2005.

7. Интернет адреси:

Библиотечен фонд на ЕС – <http://ec.europa.eu>.

Българска асоциация за изследване на Европейската общност – www.becsa.org.

Делегация на Европейската комисия в България – www.evropa.bg/bg.

6.5. Оценяване в процеса на обучение

Крайната оценка по дисциплината се оформя както следва:

1. оценка върху теория;
2. оценка върху курсова работа;
3. оценка върху задания за допълнителна задължителна самостоятелна работа.

Относителното тегло на постигнатите резултати за формулиране на финална оценка на редовна изпитна сесия е както следва:

- текуща оценка – относително тегло 0.5;
- оценка от изпита – относително тегло 0.5;

Относителното тегло на постигнатите резултати за формулиране предварителна оценка:

- присъствие и активно участие в аудиторни занятия – не по-малко от 80%;
- индивидуално (или екипно – където е възложено) изпълнение на всички изискуеми теоретични и практически задачи; активно участие в дискусиите;
- защита на курсов проект (индивидуално). За защита се допускат само курсови проекти, отговарящи на предварително зададените критерии.
- текуща оценка минимум „Добър 4 D”, върху посочените по-горе три компонента за оценяване;

Не получават семестриална заверка студентите, които:

- са отсъствали повече от 50%;
- не за изпълнили поне 50% от поставените задания;
- имат текуща оценка под среден 3 (E).

Критерии за формиране на текуща оценка по дисциплината са както следва: Текущата оценка се формира като средно аритметична стойност от оценките по съответните материали, разработени от студента по време на семестъра – *теория, курсова работа и задания за допълнителна задължителна самостоятелна работа.*

ФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНКАТА ВЪРХУ ТЕОРИЯ:

По осммотрение на преподавателя по време на аудиторните занятия се поставят задания върху теоретичния материал в няколко направления:

- Текущи тестове с отворени въпроси;
- Текущи тестове със затворени въпроси;
- Разработване на план-конспекти;
- Обзор на теоретичната дискусия;

Предварителната оценка върху теория се формулира като средно аритметично от постигнатите резултати. При наличието на неизпълнени компоненти – или се оценяват със “Слаб 2”, или студентът получава индивидуално допълнително задание, за да компенсира липсата. Предварителната текуща оценка не носи задължителен характер и не отнема правото за полагане на теоретичен изпит по време на редовна изпитна сесия.

Формиране на оценката върху курсова работа: Курсовата работа е задължителна за допускане до редовна изпитна сесия и формулиране на финалната оценка по дисциплината. Работата върху нея е изключително самостоятелна и предполага използването на задълбочен, аналитичен и систематичен подход при разработването ѝ. Курсовата работа се предоставя за оценка поне 1 седмица преди датата на изпита чрез груповия/курсoвия отговорник. Възможно е и представянето и в датата на поправителна изпитна сесия.

Курсовият проект представлява разработване на предприемачески план за стартиране на нов вид бизнес. Възможните подходи са 2:

- Студентът развива собствена бизнес идея;
- Студентът разработва курсовата работа за съществуваща бизнес организация;

За улеснение на студентите се използва **Методическото пособие за разработване на предприемачески план**, където има разработени примерни форми по съдържанието на плана. Студентът адаптира формите (използва онези от тях), които се отнасят до сферата на дейност на предприятието, за което се разработва планът.

Формиране на оценката върху заданията за допълнителна задължителна самостоятелна работа: Оценката се формира като средна аритметична от описаните в настоящата учебна програма практико-приложни и теоретико-аналитични задания, които преподавателят поставя в хода на обучението.

Информация за текущи резултати и обратна връзка с преподавателя: Студентите се информират за текущите оценки на индивидуалните и груповите задачи по време на лекциите, семинарните занятия и консултациите. Мотивите за определяне на оценките (на основа на силните и слабите им страни) се съобщават на студентите в края на занятието. По желание на студентите е възможно да се формира комисия от студенти, които да оценяват представянето им, включително и с оглед стимулиране на състезателния климат и повишаване на мотивацията. Комисията съобщава мотивите си за поставените оценки. Окончателната оценка се определя от преподавателя.

Текущите и предварителните оценки се публикуват в профила на доц. д-р Александра Парашкевова в eSchool или се изпращат в защитен електронен вид на груповите/курсoвите отговорници.

Крайната оценка по дисциплината се администрира след провеждането изпита. Студентите са длъжни да предоставят в деня на изпита студентска книжка за нанасяне на крайната си оценка и да се информират относно обосновката ѝ. Тя се въвежда и в „Студентски статус” (<https://student.vfu.bg:8443/index.jsp>). Студентът може да се обърне към преподавателя и по e-mail alexa.parashkevova@gmail.com или на служебния и мобилния телефон, който са известни чрез електронната поща и сайта на университета. Оценката по дисциплината се изписва по българския стандарт и по стандартите на

European Credit Transfer System (ECTS) и се нанася в изпитния протокол (на хартиен и електронен носител) и в главната книга.

6.6. Други форми:

Теренно изследване. Изследване на личните качества и деловите навици на предприемача/мениджъра на реална бизнес организация като за целта се използва типова анкета. В допълнение към попълнената анкета студентите провеждат анализ на резултатите от количествените оценки по всеки от показателите. Анализът завършва с идентифициране на липсващите лични качества и делови навици и възможностите за преодоляване на недостига. Целта на задачата е да се стимулира развиването на аналитичните умения на студентите!

Делова игра „Генериране и оценка на идеи за създаване на бизнес“.

Изпълнението на задачата предполага работа в екип. Студентите се разделят на групи от 3 до 5 човека, всяка от които следва да работи по генерирането и оценката на нови бизнес възможности в три направления (производство, услуги, търговия), използвайки метода „Карта на идеите“. За улеснение на студентите е подготвена методическа рамка, илюстрирана с пример, която е достъпна в www.eschool.vfu.bg. Резултатите се докладват и обсъждат по време на семинарни упражнения.

7. Речник:

глобализация; предприемачество; големи предприятия; малки предприятия; ТНК; субконтрактинг; франчайзинг; иновации; качество; конкурентоспособност.

**Разработил програмата,
доц. д-р Ал. Парашкевова**

Учебната програма е приета на заседание на Катедра „Администрация, управление и политически науки“ с протокол № 3/ 25.10.2017 година.